

STĀJAS SPĒKĀ
2010. gada 1. janvārī

APSTIPRINĀTI
Latvijas Centrālā depozitārija
valdes sēdē
2009. gada 17. decembrī

**Latvijas Centrālā depozitārija noteikumi Nr.1
“Par LCD dalībniekiem”**

Latvijas Centrālā depozitārīja (turpmāk – LCD) noteikumi Nr.1 “Par LCD dalībniekiem” (turpmāk – Noteikumi) nosaka LCD dalībnieku uzņemšanas un izslēgšanas kārtību, kā arī LCD dalībnieka statusa apturēšanas kārtību. Noteikumi izstrādāti, pamatojoties uz Finanšu instrumentu tirgus likuma (turpmāk tekstā – Likuma) 94. panta otrās daļas otro punktu.

1. Noteikumos lietotie termini

- 1.1. Noteikumos lietotie termini un jēdzieni, kas nav skaidroti, atbilst Likumā lietotajiem terminiem un jēdzieniem.
- 1.2. Finanšu starpnieks – ieguldījumu brokeru sabiedrība vai kredītiestāde, kura saskaņā ar Likumu vai Noteikumiem ir tiesīga kļūt par LCD dalībnieku.
- 1.3. LCD dalībnieks – finanšu starpnieks, kas Noteikumos noteiktajā kārtībā ir ieguvis LCD dalībnieka statusu.
- 1.4. LCD dalībnieks emitenta statusā – finanšu instrumentu emitents, kurš, kļūstot par LCD dalībnieku, iegūst tiesības LCD iegrāmatot finanšu instrumentu emisiju un kuram LCD atver emisijas kontu katram atvietojamu finanšu instrumentu kopumam.
- 1.5. LCD dalībnieks speciālajā statusā – Latvijas Republika, dalībvalsts, Latvijas Republikas un dalībvalsts pašvaldības, Latvijas Banka, tirgus organizētājs.
- 1.6. Korespondējošais konts LCD - finanšu instrumentu uzskaites konts, kuru LCD atver LCD dalībniekiem un Latvijas Bankai un kurā uzskaita visus LCD dalībnieka un Latvijas Bankas turējumā esošos finanšu instrumentus.
- 1.7. Attaisnojuma dokuments – pamatojums grāmatojuma vai operācijas veikšanai ar finanšu instrumentiem.
- 1.8. Dalībnieka kods – četrciparu kombinācija, kuru LCD piešķir katram LCD dalībniekam, LCD dalībniekam emitenta statusā un LCD dalībniekam speciālajā statusā.

2. Vispārīgie noteikumi

- 2.1. Noteikumi nosaka kārtību, kādā:
  - 2.1.1. LCD piešķir, aptur vai anulē finanšu starpniekam LCD dalībnieka statusu;
  - 2.1.2. LCD atver, tur un slēdz LCD dalībnieka korespondējošos kontus LCD.
- 2.2. LCD dalībnieka emitenta statusā uzņemšanas un izslēgšanas kārtību regulē LCD noteikumi Nr.2 “Par finanšu instrumentu iegrāmatošanu un finanšu instrumentu notikumu izpildi”.
- 2.3. LCD dalībnieka speciālajā statusā uzņemšanas un izslēgšanas kārtību regulē Noteikumi, ciktāl tas ir iespējams. Nepieciešamības gadījumā LCD ir tiesības noteikt citas prasības LCD dalībnieka speciālajā statusā uzņemšanai un izslēgšanai no LCD.
- 2.4. LCD iesniedzamo dokumentu kopijas noformē atbilstoši Latvijas Republikas normatīvajiem aktiem.

- 2.5. Informācijas apmaiņa starp LCD un LCD dalībnieku notiek elektroniskā formā un saskaņā ar LCD noteikumos Nr.11 "Par datu apmaiņu" noteikto kārtību.

3. LCD dalībnieka darbības veidi

- 3.1. LCD dalībnieka statusu var iegūt šādu darbību veikšanai:

- 3.1.1. finanšu instrumentu, kuri iegrāmatoti LCD, turēšanai un apkalpošanai;
- 3.1.2. ar LCD iegrāmatotu finanšu instrumentu darījumiem un finanšu instrumentu notikumiem saistīto finanšu instrumentu norēķinu nodrošināšanai;
- 3.1.3. ar LCD iegrāmatotu finanšu instrumentu darījumiem un finanšu instrumentu notikumiem saistīto naudas norēķinu nodrošināšanai.

- 3.2. LCD dalībnieks – finanšu instrumentu kontu turētājs, kurš veic:

- 3.2.1. tādu finanšu instrumentu, kuri iegrāmatoti LCD, turēšanu un apkalpošanu;
- 3.2.2. ar LCD iegrāmatotu finanšu instrumentu darījumiem un finanšu instrumentu notikumiem saistītos finanšu instrumentu norēķinus.

- 3.3. LCD dalībnieks – naudas norēķinu veicējs, kurš veic ar LCD iegrāmatotu finanšu instrumentu darījumiem un finanšu instrumentu notikumiem saistītos naudas norēķinus.

4. LCD dalībnieku uzņemšanas kārtība

- 4.1. Lai finanšu starpnieks kļūtu par LCD dalībnieku un varētu veikt Noteikumu 3.1. punktā minētās darbības, tas LCD iesniedz šādus dokumentus:

- 4.1.1. pieteikumu;
- 4.1.2. reģistrācijas apliecību vai tai pielīdzināmu dokumenta kopiju;
- 4.1.3. statūtu vai tiem pielīdzināma dokumenta kopiju;
- 4.1.4. dokumenta, kas apliecina finanšu starpnieka tiesības sniegt ieguldījumu pakalpojumus Latvijas Republikā un veikt finanšu instrumentu turēšanu, kopiju;
- 4.1.5. dokumenta, kas apliecina personu pilnvaras pārstāvēt finanšu starpnieku un finanšu starpnieka vārdā parakstīt līgumus un citus dokumentus, kopiju;
- 4.1.6. darbam ar LCD finanšu starpnieka pilnvaroto personu parakstu paraugus;
- 4.1.7. aizpildītu veidlapu ar datiem par finanšu starpnieku;
- 4.1.8. finanšu instrumentu uzskaites un norēķinu veikšanas aprakstu;
- 4.1.9. finanšu instrumentu uzskaites un norēķinu datu bāzes aizsardzības aprakstu;
- 4.1.10. finanšu instrumentu uzskaites un norēķinu iekšējās kontroles (audita) aprakstu;
- 4.1.11. finanšu starpnieka struktūrvienību, kura veic finanšu instrumentu kontu atvēršanu, turēšanu un apkalpošanu aprakstu;
- 4.1.12. no finanšu starpnieka puses parakstītu līgumu par dalību LCD (2 eksemplāri saskaņā ar LCD paraugu);
- 4.1.13. no finanšu starpnieka puses parakstītu trīspusēju sadarbības līgumu starp LCD, Latvijas Banku un finanšu starpnieku par finanšu instrumentu piegādes par samaksu darījumu bruto naudas norēķinu nodrošināšanai (saskaņā ar LCD paraugu);
- 4.1.14. no finanšu starpnieka puses parakstītu trīspusēju sadarbības līgumu starp LCD, Latvijas Banku un finanšu starpnieku par finanšu instrumentu piegādes par samaksu darījumu neto naudas norēķinu nodrošināšanai (saskaņā ar LCD paraugu).

- 4.2. Ja finanšu starpnieks vēlas kļūt par LCD dalībnieku un vēlas veikt vienīgi Noteikumu 3.2. punktā minētās darbības, tas LCD iesniedz Noteikumu 4.1.1.- 4.1.12.punktos minētos dokumentus, kā arī sadarbības līguma, kas noslēgts starp finanšu starpnieku un LCD dalībnieku, kuram ir tiesības veikt ar LCD iegrāmatotu finanšu instrumentu darījumiem un finanšu instrumentu notikumiem saistītos naudas norēķinus, kopiju.
- 4.3. Ja finanšu starpnieks vēlas kļūt par LCD dalībnieku un vēlas veikt vienīgi Noteikumu 3.3. punktā minētās darbības, tas LCD iesniedz Noteikumu 4.1.1.- 4.1.6. punktā un Noteikumu 4.1.12. – 4.1.14. punktā minētos dokumentus, bet Noteikumu 4.1.8. – 4.1.12.punktā minētos dokumentus noformē un iesniedz tādā apjomā, ciktāl tie attiecas uz ar LCD iegrāmatotu finanšu instrumentu darījumiem un finanšu instrumentu notikumiem saistītiem naudas norēķiniem.
- 4.4. Par finanšu starpnieka uzņemšanu par LCD dalībnieku, LCD valde lemj 10 (desmit) darba dienu laikā pēc Noteikumu 4.1. punktā vai attiecīgi 4.2. vai 4.3. punktā minēto dokumentu saņemšanas LCD.
- 4.5. LCD valdei ir tiesības atteikt uzņemt finanšu starpnieku par LCD dalībnieku, ja finanšu starpnieks LCD sniedzis nepilnīgu vai neprecīzu informāciju. LCD valde var atkārtoti lemt par finanšu starpnieka uzņemšanu par LCD dalībnieku Noteikumu 4.4. punktā noteiktajā kārtībā.
- 4.6. LCD valdes lēmumā norāda datumu, ar kuru finanšu starpnieks iegūst LCD dalībnieka statusu un kādas darbības tam ir atļauts veikt.
- 4.7. Ja finanšu starpniekam, kļūstot par LCD dalībnieku, ir atļauts turēt un apkalpot finanšu instrumentus, LCD tam atver korespondējošos kontus LCD.
- 4.8. LCD nosūta paziņojumu par jauna LCD dalībnieka uzņemšanu jaunajam LCD dalībniekam un visiem esošajiem LCD dalībniekiem, norādot vismaz šādu informāciju:
  - 4.8.1. LCD dalībnieka nosaukumu;
  - 4.8.2. LCD dalībnieka adresi;
  - 4.8.3. LCD dalībnieka kodu;
  - 4.8.4. finanšu starpnieka uzņemšanas par LCD dalībnieku datumu.
- 4.9. LCD informāciju par finanšu starpnieka uzņemšanu par LCD dalībnieku publicē LCD mājas lapā internetā.

5. Izmaiņas LCD dalībnieka datos

- 5.1. LCD dalībniekam ir pienākums paziņot LCD par jebkurām izmaiņām Noteikumu 4.1. punktā minētajos dokumentos 5 (piecu) darba dienu laikā no attiecīgo izmaiņu veikšanas dienas.
- 5.2. Ja veiktas izmaiņas LCD dalībnieka pamatdatos (Noteikumu 4.8.1. – 4.8.4.punktā minētā informācija), LCD nosūta paziņojumu visiem LCD dalībniekiem, norādot aktuālo Noteikumu 4.8.1. – 4.8.4.punktā minēto informāciju, kā arī izdara izmaiņas LCD mājas lapā publicētajā informācijā par LCD dalībnieku, ja tas nepieciešams.

6. LCD dalībnieka darbības veida maiņa

- 6.1. Ja LCD dalībnieks, vēlas paplašināt tam atļauto darbību apjomu atbilstoši Noteikumu 3.1.punktam, tas LCD iesniedz nepieciešamos dokumentus atbilstoši Noteikumu 4.1.punktam.
- 6.2. Ja LCD dalībnieks, vēlas sašaurināt tam atļauto darbību apjomu un vēlas pārtraukt veikt Noteikumu 3.1.3. punktā noteiktās darbības, tas LCD iesniedz pieteikumu un sadarbības līguma, kas noslēgts starp šo LCD dalībnieku un citu LCD dalībnieku, kuram ir tiesības veikt ar LCD iegrāmatotu finanšu instrumentu darījumiem un finanšu instrumentu notikumiem saistītos naudas norēķinus, kopiju.
- 6.3. Ja LCD dalībnieks, vēlas sašaurināt tam atļauto darbību apjomu un vēlas pārtraukt veikt Noteikumu 3.1.1. vai 3.1.2. punktā noteiktās darbības, tas LCD iesniedz pieteikumu un sadarbības līguma, kas noslēgts starp šo LCD dalībnieku un citu LCD dalībnieku par LCD dalībnieka turējumā esošo finanšu instrumentu portfeļa pārņemšanu vai nominālā konta atvēršanu pie LCD dalībnieka, kopiju. Sadarbības līgums nav jāiesniedz, ja līdz plānotajam atļauto darbību sašaurināšanas datumam LCD dalībnieks ir paredzējis slēgt visus finanšu instrumentu kontus.
- 6.4. Par LCD dalībnieka darbības paplašināšanu vai sašaurināšanu, LCD valde lemj 10 (desmit) darba dienu laikā pēc nepieciešamo dokumentu saņemšanas LCD atbilstoši Noteikumu 6.1. – 6.3.punktam.
- 6.5. LCD valdei ir tiesības atteikt LCD dalībniekam paplašināt vai sašaurināt atļautās darbības, ja LCD dalībnieks LCD sniedzis nepilnīgu vai neprecīzu informāciju. LCD valde var atkārtoti lemt par LCD dalībniekam atļauto darbību paplašināšanu vai sašaurināšanu Noteikumu 6.4. punktā noteiktajā kārtībā.
- 6.6. LCD valdes lēmumā norāda ar kuru brīdi LCD dalībniekam ir atļauts paplašināt vai sašaurināt atļautās darbības.
- 6.7. LCD informāciju par LCD dalībnieka darbības paplašināšanu vai sašaurināšanu nosūta attiecīgajam LCD dalībniekam, visiem LCD dalībniekiem un publicē LCD mājas lapā internetā.

7. LCD dalībnieku uzraudzība

- 7.1. Katrs LCD dalībnieks ir atbildīgs par savas kārtotās finanšu instrumentu uzskaites un ar finanšu instrumentu darījumiem saistīto norēķinu pareizību.
- 7.2. LCD ir tiesības jebkurā brīdī pārbaudīt LCD dalībnieka kārtotās finanšu instrumentu uzskaites un ar finanšu instrumentu darījumiem saistīto norēķinu pareizību un atbilstību LCD noteikumiem.
- 7.3. LCD pārbauda:
  - 7.3.1. vispārējo finanšu instrumentu uzskaites un ar finanšu instrumentu darījumiem saistīto norēķinu sistēmu atbilstību LCD noteikumiem;
  - 7.3.2. kopējā finanšu instrumentu skaita LCD dalībnieka klientu finanšu instrumentu kontos atbilstību finanšu instrumentu skaitam korespondējošajos kontos LCD (finanšu instrumentu bilances);
  - 7.3.3. grāmatojumu LCD dalībnieka klientu finanšu instrumentu kontos atbilstību LCD uzskaites sistēmā reģistrētajiem grāmatojumiem (operāciju žurnālu un galveno grāmatu);

- 7.3.4. finanšu instrumentu un ar tiem saistīto naudas grāmatojumu pareizību;
- 7.3.5. finanšu instrumentu un ar tiem saistīto naudas grāmatojumu izdarīšanas termiņus;
- 7.3.6. grāmatvedības (attaisnojuma) dokumentu noformēšanas pareizību, ciktāl tas saistīts ar finanšu instrumentu uzskaiti un norēķiniem;
- 7.3.7. grāmatvedības (attaisnojuma) dokumentu glabāšanu, ciktāl tas saistīts ar finanšu instrumentu uzskaiti un norēķiniem;
- 7.3.8. dalībnieku iekšējās kontroles (audita) sistēmas, ciktāl tās saistītas ar finanšu instrumentu uzskaiti un norēķiniem;
- 7.3.9. dalībnieku iekšējās kontroles (audita) rezultātus un to gaitā konstatēto trūkumu novēršanu, ciktāl tie saistīti ar finanšu instrumentu uzskaiti un norēķiniem;
- 7.3.10. dalībnieka tehniskā nodrošinājuma atbilstību LCD noteikumiem;
- 7.3.11. Noteikumu 4.1.punktā minēto un LCD iesniegto dokumentu spēkā esamību;
- 7.3.12. citas ar finanšu instrumentu uzskaiti un norēķiniem saistītas LCD dalībnieka darbības un dokumentus, uz kuru pamata šīs darbības veiktas.

7.4. Pēc katras LCD dalībnieka pārbaudes tiek sastādīts pārbaudes akts. Ja pārbaudes laikā ir konstatēti pārkāpumi, tie tiek fiksēti pārbaudes aktā.

7.5. Ar katras LCD dalībnieka pārbaudes rezultātiem tiek iepazīstināta LCD valde, kas pārkāpumu gadījumā nosaka pārkāpumu novēršanas termiņus un sankcijas.

7.6. Konstatējot LCD dalībnieka kārtotās finanšu instrumentu uzskaites un ar finanšu instrumentu darījumiem saistīto norēķinu neatbilstību LCD Noteikumiem, LCD valde var piemērot šādas sankcijas:

- 7.6.1. izteikt brīdinājumu;
- 7.6.2. uzlikt soda naudu;
- 7.6.3. apturēt LCD dalībnieka statusu;
- 7.6.4. anulēt LCD dalībnieka statusu.

7.7. Par pārbaudes laikā konstatētajiem pārkāpumiem un LCD valdes noteiktajiem pārkāpumu novēršanas termiņiem un LCD dalībniekam piemērotajām sankcijām LCD nekavējoties informē LCD dalībnieku un Finanšu un kapitāla tirgus komisiju (turpmāk- Komisija).

7.8. Pēc pārkāpumu novēršanas termiņa beigām LCD dalībniekam ir pienākums nekavējoties rakstveidā ziņot LCD par LCD valdes noteiktajos termiņos novērstajiem pārkāpumiem .

7.9. LCD valde var noteikt detalizētu LCD dalībnieku pārbaūžu kārtību.

8. LCD dalībnieka statusa apturēšana

8.1. LCD valde ir tiesīga uz laiku apturēt LCD dalībnieka statusu, pilnībā vai daļēji ierobežojot LCD dalībnieka darbības LCD, ja LCD dalībnieks ir pārkāpis LCD noteikumus.

8.2. LCD valde nekavējoties lemj par LCD dalībnieka statusa apturēšanu arī gadījumā, ja LCD saņem Komisijas paziņojumu par LCD dalībnieka tiesību veikt finanšu instrumentu turēšanu ierobežošanu.

8.3. LCD nekavējoties nosūta paziņojumu LCD dalībniekam, kura LCD dalībnieka statuss ir apturēts, un Komisijai, kā arī publicē šo informāciju LCD mājas lapā internetā.

- 8.4. Ja LCD dalībnieka statuss ir apturēts, LCD dalībnieks nav tiesīgs veikt tās darbības, kuru veikšanu LCD valde ir ierobežojusi.
- 8.5. Ja laikā, kad ir apturēts LCD dalībnieka statuss, LCD veic ar finanšu instrumentu notikumiem saistītas naudas izmaksas, attiecīgā LCD dalībnieka klienti tiem pienākošos naudas līdzekļus saņem pēc finanšu instrumentu portfeļa pārskaitīšanas pie cita LCD dalībnieka vai pēc LCD dalībnieka statusa atjaunošanas.
- 8.6. LCD dalībnieka statuss tiek atjaunots ar LCD valdes lēmumu pēc tam, kad ir novērsti apstākļi, uz kuriem pamatojoties LCD dalībnieka statuss ir ticis apturēts.
- 8.7. LCD nekavējoties nosūta paziņojumu LCD dalībniekam un Komisijai par LCD dalībnieka statusa atjaunošanu, kā arī publicē šo informāciju LCD mājas lapā internetā.

9. LCD dalībnieka statusa anulēšana

- 9.1. LCD dalībnieka statusu var anulēt:
  - 9.1.1. pēc LCD dalībnieka iniciatīvas;
  - 9.1.2. pēc LCD iniciatīvas, ja LCD dalībnieks ir būtiski pārkāpis LCD noteikumus vai nav novērsis LCD konstatētos pārkāpumus, kā arī ja LCD dalībnieks neatbilst Likumā vai LCD noteikumos LCD dalībniekam noteiktajām prasībām.
- 9.2. Ja LCD dalībnieks vēlas, lai tiktu anulēts viņa kā LCD dalībnieka statuss, LCD dalībnieks iesniedz LCD:
  - 9.2.1. pieteikumu par LCD dalībnieka statusa anulēšanu, norādot dalības izbeigšanas datumu, atbilstoši ar LCD noslēgtā LCD dalības līguma noteikumiem;
  - 9.2.2. sadarbības līguma, kas noslēgts ar citu LCD dalībnieku par LCD dalībnieka, pieteikuma iesniedzēja, turējumā esošo finanšu instrumentu portfeļa pārņemšanu vai nominālā konta atvēršanu pie cita LCD dalībnieka, kopiju. Sadarbības līgums nav jāiesniedz, ja līdz plānotajam LCD dalībnieka statusa anulēšanas datumam LCD dalībnieks ir paredzējis slēgt visus klientu kontus.
- 9.3. LCD valde ne vēlāk kā 10 (desmit) darba dienas pirms plānotā LCD dalībnieka statusa anulēšanas datuma, izskata jautājumu par nepieciešamību veikt klātienes pārbaudi pie LCD dalībnieka, kura LCD dalībnieka statusu plānots anulēt.
- 9.4. LCD dalībnieks ne vēlāk kā 5 (piecas) darba dienas pirms plānotā LCD dalībnieka statusa anulēšanas iesniedz LCD beigu bilanci un, ja nepieciešams, citus dokumentus, kas apliecina, ka LCD dalībnieks ir izpildījis saistības pret klientiem.
- 9.5. Ja LCD pārbaudes laikā un pēc iesniegtajiem dokumentiem konstatē, ka LCD dalībnieks ir pārkāpis LCD noteikumus, LCD valde par LCD dalībnieka statusa anulēšanu lemj tikai pēc konstatēto pārkāpumu novēršanas.
- 9.6. Ja ir iestājušies Noteikumu 9.1.2. punktā minētie apstākļi, LCD valde pieņem lēmumu par LCD dalībnieka statusa anulēšanu, nosakot lēmumā tās darbības, kas attiecīgajam LCD dalībniekam ir jāveic pirms LCD dalībnieka statusa anulēšanas.
- 9.7. LCD dalībniekam pēc LCD pieprasījuma ir pienākums nodot finanšu instrumentu uzskaiti LCD, ja tas ir nepieciešams LCD dalībnieka klientu interešu aizsardzībai vai attiecīgais LCD

dalībnieks LCD noteiktajā termiņā nav nodevis finanšu instrumentu uzskaiti citam(iem) LCD dalībniekam(iem).

- 9.8. Ja LCD dalībniekam ir bijis atļauts turēt un apkalpot finanšu instrumentu kontus, pēc LCD dalībnieka statusa anulēšanas LCD slēdz tam atvērtos korespondējošos kontus LCD.
- 9.9. LCD nekavējoties nosūta paziņojumu LCD dalībniekam, kura LCD dalībnieka statuss ir anulēts, kā arī publicē šo informāciju LCD mājas lapā internetā.

10. Nobeiguma noteikumi

- 10.1. Ar šo Noteikumu spēkā stāšanos spēku zaudē Latvijas Centrālā depozitārija padomes 2004. gada 23. janvārī apstiprinātie noteikumi Nr. 1 „Par LCD dalībniekiem”.